

in pozneje v Gradcu kot modroslovec posebno marljivo. Rabil je skoraj izključno nemški jezik. Zakaj? Pač lahko umljivo. Slovenščine ni toliko umel, da bi bil v njej izlival svoje občutke in misli v blagoglasne pesmi. Na gimnaziji se takrat za slovenščino nikdo ni brigal, ubogi slovenski dijaki so bili v materinem jeziku popolnoma zapuščeni; še to, kar so od doma znali, še to so kaj lahko pozabili. Ali se je torej čuditi, da je Vodovnik v nemščini pesnikoval, on, ki ni med rodnim ljudstvom nikdar služboval?

Svojih pesmij ni objavljaj. Pesništvo mu je bilo le tajna zabava. Niti v najožjih krogih nje-

govih znancev ga niso poznali, ker se je vedno skrival za imenom, katero si je že kot modroslovec bil pridejal: Karol Siegenfeld. Pozneje mu je državna namestnija v Gradcu celó uradno pripoznala to ime z odlokom dné 21. vinotoka leta 1879.

Šele v zadnjih letih svojega življenja je izdal trinajst pesmij, kakor je bilo že omenjeno, v kamnopisu in jih je razdelil med najboljše svoje prijatelje. Nekaj izvodov je poslal tudi v Mozirje, katerega nikoli ni mogel pozabiti. Ko sem jaz v časniku objavil one pesmi, opozoril me je stotnik Beckh-Wittmannstetter, ki je bil mnogo let njegov posebni prijatelj, da imajo

Mozirje v Savinjski dolini (M. Helf.)

v Gradcu še več Vodovnikovih pesmij. In res, posrečilo se mi je nekatere dobiti. Pesnikov svak, general Angelo Bozzi, dobil je nekaj dnij pred smrtjo Vodovnikovo od njega več pol in zraven še celo knjigo, lepo vezano, lastnoročno pisano, v kateri je 125 pesmij. Iz nje sem jih petindvajset posnel; druge so zasebnega značaja, radi tega za javnost neprimerni. Največ Vodovnikovih pesniških in prozaičnih spisov pa je imela bar. Marenzi v Mariboru, katere mož je bil pri polku tovariš Vodovnikov. A žal: ona je po smrti svojega moža sežgala vse listine, ki so bile v kakoršni koli dotiki z njim. Med njimi je bilo, kakor mi je sama zatrjevala, tudi mnogo Vodovnikovih del, celo dve

„Dom in svet“ 1897, št. 19.

gledališki igri. Kdo vé, koliko lepih umotvorov je bilo takrat pokončanih!

V vsej pesnikovi zapuščini sem vestno in z največjo skrbjo iskal slovenskih spominikov. Dolgo je bil zaman ves trud. Vendar slednjič sem našel neznatno trohico, dve pesmici v prav preprosti obliki. Neki prijatelj J. K. (kdo bi to bil, nisem mogel pozvedeti) si je postavil novo hišo; ko so jo blagoslovili, mu je Vodovnik posvetil te-le kitice:

O blagor mu, ki v hiši svoji
V radosti vživa srečne dni,
In zraven še otrok in žena
Se družbe ljube veselí.

Daj mili Bog, da Tvoja hiša
Bo hiša takih srečnih dni,
Da radost, ki jo zdaj preveva
Nikoli nje ne zapusti!

Naj vlada mir in milost božja
Kot zvesti gost pod streho to,
Da hiša Tvoja vzgled presvitli
Sosednim drugim hišam bo!

Jednako preprosta je druga, posvečena nekemu J. G. (bojda vojaškemu tovarišu Jakobu Gorniku). Vodovnik jo je zapisal v album svojemu prijatelju, ko se je vrnil iz laške vojske. Glasi se:

Že mnogo, mnogo let je preč,
Da tebe nisem videl več,
Kako mi zdaj srcé kipí,
Ko gledam v Tvoje spet očí!

Pač dober nama bil je Bog,
Ker rešil naj je vseh nadlog.
Saj zdrav si Ti in zdrav sem jaz,
Cvetoč še nama je obraz.

Kedaj mi boš razložil Ti,
Kar v času tem doživel si;
Kako ljubezen je za dom
Te gnala v vojske bojni grom?

A jaz, cesarju srčno vdan
Na južno potoval sem stran,
V vojaških rokah ojstri meč
In v žilah hrabro kri nosèč.

Veliko videl sem dežel,
Bil tužen sem in bil vesel,
Sem vojske gledal strah, gorjé
In v zmagi sem pojil srcé.

Povsod je dobro in lepó,
Najboljše biti pa s Tabó —
Ljubezen bratovska sladí
Nam srečne in nesrečne dni.

Da je Vodovnik zložil še več drugih slovenskih pesnij, ne dvomim. Morebiti so že uničene, ker je njegova zapuščina prišla v roke tujim ljudem, ki jih niso umeli, mogoče pa tudi, da jih srečna roka še kdaj najde.

Nemške pesni sem zbral in sem jih v posebni knjižici izdal, okrašeni s pesnikovo podobo.

Iž njih naj svet spozna, da je Slovenec s svojimi duševnimi močmi sposoben in zmožen, celo pesnikovati v tujem jeziku.

V zbor učenih, vedi slava,
Stopi moder, bistra glava,
Vse jezike sveta zna.
Taka glava korenine
Je slovenski oratar!

Vodovnikove pesni so toli dovršene, nekatere klasično-lepe, da jih Slovenci s ponosom smemo podati sosednjemu narodu. V Vodovniku se izpolnjujejo besede našega pesnika:

Dlan doma mu ne odreče,
Gre na tuje, dobro steče;
Vidši tujče krasne čine
Se zavzame iz daljine.
Vse ga slavi, vsi so vneti,
Zvezda se na prsih sveti,
Cesar clo ga čisla sam.

Tudi zadnje besede so se doslovno izpolnile, ko ga je cesar odlikoval z visokim redom.

Savinjski dolini pa naj bodo njegove pesmi v častno zavest, da je iz nje prošel vrl, dragi domovini, sveti veri in narodu s celim srcem iskreno udan sin, ki je v navdušenih pesmih proslavljal njeno lepoto in krasoto.

Zmota in kès.

Pred leti na gradu igral je cigan
Na harfo očetu in hčérama dvema.
Pred sivim očetom in hčerjo zdaj jedno
Ciganka pevaje to harfo objema.

Mladosten bil oni je godec in lep,
Ovevali črni so kodti mu glavo;
Na harfi je slónel, ljubezen opeval
In gledal je mило takó in sanjavo.

A pevki ugasnil je ogenj v očeh,
Njé lice lepote le nosi sledove.
Iz prsij ji žalostna pesem izvira:
O zmoti, prevari ljubézenski slóve.

In harfo raztrupi, ko pesem konča,
In vrže na tla se in jadno zajoka:
„Odpusti mi oče, odpusti mi sestra,
Sprejmita skesanega k sebi otróka!“

Anton Medved.